

Handläggare:
Susanna Höglund, 08-508 29 758

Till
Stadsbyggnads- och idrottsroteln

Remiss av förslag till riksintressen för friluftslivet

Svar på remiss från Stadsbyggnads- och idrottsroteln (Dnr 304-1516/2013).

Sammanfattning

Stadsbyggnads- och idrottsroteln har remitterat *"Remiss av förslag till riksintressen för friluftslivet"* till bland annat Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen Svenska Bostäder och Stockholm Vatten.

I Stockholms län finns nio befintliga riksintresseområden. Länsstyrelsen föreslår reviderade gränser för Stockholms läns nio befintliga riksintresseområden samt tre nya riksintresse-områden. Länsstyrelsen föreslår följande nya riksintresseområden;

- Bornsjön
- Järvafältet–Kungliga nationalstadsparken
- Rösjön–Vallentunasjön–Angarn

Områdena har valts ut utifrån att de är områden med så stora friluftsvärden att de är attraktiva för besökare samt områden, som är viktiga för många människors friluftsliv.

Koncernledningen anser att förslagen om gränser för riksintresseområden för friluftslivet som avser Bornsjön och Järvafältet kan leda till avsevärda oönskade intressekonflikter med annan utveckling i regionen avseende byggande av bostäder och infrastruktur för att möta den starka befolkningsutveckling som regionen för närvarande har. De områden som föreslås utvecklas som nya riksintressen för friluftsliv, är idag strategiska tillgångar för stadens utveckling, både för att utveckla områdena och kopplingarna mellan Järvas bostads- och arbetsplatsområden samt Bornsjön, för att tillgodose regionens färskvattenförsörjning. Att tillskapa ytterligare områden, som inte får förändras eller kompletteras med bebyggelse, skulle hämma Stockholms möjligheter till utveckling och växande. Koncernledningen avstyrker därför förslaget att ange Järvafältet och Bornsjön som nya riksintressen för friluftslivet

Ärendet

Stadsbyggnads- och idrottsroteln har remitterat *"Remiss av förslag till riksintressen för friluftslivet"* till bland annat Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har i sin

tur remitterat vidare till dotterbolagen Svenska Bostäder och Stockholm Vatten. Nedan följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet återfinns i bilagorna.

Länsstyrelserna har fått regeringens uppdrag att lämna underlag till Naturvårdsverket med översiktliga bedömningar av nuvarande och eventuellt tillkommande områden som kan vara av riksintresse för friluftslivet.

I Stockholms län finns nio befintliga riksintresseområden. Länsstyrelsen föreslår reviderade gränser för dessa riksintresseområden samt tre nya riksintresse-områden. De ändrade gränserna för befintliga områden består av både utvidgningar och minskningar. En större förändring är att det befintliga riksintresseområdet Össebygarn–Roslagskulla har minskats till drygt en tredjedel av områdets nuvarande storlek och byter namn till Tärnanområdet. Länsstyrelsen föreslår följande nya riksintresseområden:

- Bornsjön
- Järvafältet–Kungliga nationalstadsparken
- Rösjön–Vallentunasjön–Angarn

Områdena har valts ut utifrån Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens riktlinjer, d.v.s. områden med så stora friluftsvärden att de är attraktiva för besökare från hela eller en stor del av landet eller utlandet samt områden som är viktiga för många människors friluftsliv och kan nyttjas ofta och mycket. Urvalet av områden har också gjorts utifrån de diskussioner som hölls vid de fem kommunträffarna i början av sommaren samt utifrån dialog med andra aktörer.

Underremiss

Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Svenska Bostäder bygger och förvaltar bostäder inom Stockholms stad och har som ett av sina huvuduppdrag att bidra till nyproduktion av bostäder i ett starkt växande Stockholm. Det är nödvändigt att bygga både bostäder och infrastruktur, för att kunna möta den stora efterfrågan, som finns i den växande regionen.

Det föreslagna riksintresseområdet innehåller tre befintliga naturreservat samt Kungliga nationalstadsparken. Järvafältets naturreservat är på c:a 2 000 hektar och beläget i den norra delen av Järvafältet. I anslutning till Järvafältets naturreservat ligger också Hansta naturreservat, som till ytan är 280 hektar, samt Igelbäckens naturreservat i Solna och Sundbybergs kommuner. Kungliga nationalstadsparken, som också är ett riksintresse, sträcker sig över en mil, från Ulriksdal/Sörentorp i norr till Djurgården och Fjäderholmarna i söder.

Svenska Bostäder anser att Järvafältet och Kungliga nationalstadsparken är viktiga platser för rekreation som ger en fin möjlighet att uppleva friluftsliv i en storstad. Båda områdena erbjuder varierade möjlighet till upplevelser med sjöar, fågelskyddsområden, vandringsleder, jordbruk och djurhållning men även caféer, värdshus, konferensanläggningar, naturskola och inte minst urskog.

Det är viktigt att områdenas kvaliteter för friluftslivet tas tillvara på bästa sätt. Vår uppfattning är att områdena redan nu har ett fullgott skydd för dessa kvaliteter och att man inte bör lägga på ytterligare ett ”lager” i form av ett riksintresse. Ny bebyggelse i nära angränsning till naturreservaten skulle medverka till att bibehålla öppna landskap, småskaligt jordbruk och parklandskap. Fler människor skulle besöka områdena, vilket in sin tur skulle ge en social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Det finns en stor risk i att ett nytt riksintresse i hjärtat av Stockholm skulle kunna leda till önskade intressekonflikter med annan utveckling i den växande regionen, såsom byggande av bostäder och infrastruktur. Det är av största vikt att Stockholm kan fortsätta att växa och utvecklas på ett hållbart sätt. Infrastruktur måste kunna planeras och genomföras, för att sammanlänka bostadsområden med varandra och erbjuda effektiva möjligheter att utveckla nya och befintliga arbetsområden. Att tillskapa ytterligare områden, som inte får förändras eller kompletteras med bebyggelse, skulle hämma Stockholms möjligheter till utveckling och växande.

Sammanfattningsvis anser Svenska Bostäder att friluftslivets intressen inom det aktuella geografiska området är väl tillgodosedda genom Kungliga nationalstadsparken och de naturreservat som redan finns. Bolaget avstyrker därför förslaget att ange Järvafältet - Kungliga nationalstadsparken som nytt riksintresse för friluftslivet (*bilaga 1*).

Stockholm Vattens remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bornsjön är Stockholm Vattens reservvattentäkt för produktion av dricksvatten till 1,3 miljoner anslutna personer i Stockholm, Huddinge, Ekerö, Strängnäs, Lidingö, Nacka, Värmdö, Tyresö, Haninge, Nynäshamn, Botkyrka och Salem. Förutom Bornsjön finns endast mindre lokala grundvattenbaserade reservvattentäkter i några anslutna kommuner. Bornsjön är således den idag enda reservvattentäkten i Stockholmsregionen som delvis kan ersätta Mälaren som vattentäkt, om den skulle förorenas, under några månader.

För nästan hela Bornsjöns tillringsområde finns Bornsjöns vattenskyddsområde som beslutades av länsstyrelsen i Stockholm 1988-05-19. Den 28 november 2006 beslutade länsstyrelsen om nya skydds- och ordningsföreskrifter för Bornsjöns vattenskyddsområde. Dessa föreskrifter gäller idag.

Länsstyrelsens beslutade 1995-02-03 om Bornsjöns naturvårdsområde som sedan omvandlades till Bornsjöns naturreservat. Syftet med reservatet är bland annat att bevara ett större oexploaterat storstadsnära område med en levande kulturbygd och varierad natur. Syftet omfattar också att hålla området lätt tillgängligt för den typ av friluftsliv som inte kräver särskilda anläggningar.

Stockholm Vatten äger stora delar av Bornsjöområdet. All verksamhet som Stockholm Vatten bedriver inom Bornsjöområdet som skogsbruk, jordbruk, viltvård, fiske samt skötsel av själva Bornsjöns vatten och tillrinnande vatten, syftar till att bevara och säkra Bornsjön som en reservvattentäkt av mycket hög kvalitet. Vattenvårdintresset är således överordnat alla andra intressen.

Som nämns ovan bedriver Stockholm Vatten en hel del verksamheter, fastighetsskötsel, jordbruk, skogsbruk, viltvård m.m. för att säkra Bornsjöns vattenkvalitet.

En del av området i förslaget till riksintressen för friluftslivet ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde. Inom området för intag av råvatten från Mälaren till Östra och Västra Norsborgs vattenverk får ingen verksamhet bedrivas utöver den vattenverksamhet som är nödvändig för produktion av dricksvatten och som är tillåten enligt bestämmelserna i Östra Mälarens vattenskyddsområde.

Bestämmelserna i förslag till riksintressen för friluftslivet får ej hindra Stockholm Vatten att genomföra förändrad markanvändning eller förändrad drift av markområden med syfte att säkra eller förbättra råvattenkvaliteten i både Bornsjön och Mälaren. Vattenvårdsintresset för att säkra dricksvattenförsörjningen är således alltid överordnat riksintresset för friluftsliv.

Om bestämmelserna enligt riksintresse för friluftslivet innebär ökade svårigheter, kostnader eller minskade intäkter, för att bedriva nuvarande verksamheter eller drift och underhåll av fasta installationer, ska Stockholm Vatten ha full ekonomisk kompensation för dessa ökade kostnader/minskade intäkter.

Ökad tillgänglighet kräver med stor sannolikhet att behovet av skötsel ökar samt en ökad nedskräpning. Vilket ansvar tar länsstyrelsen för det ökade behovet av skötsel och därmed ökade driftkostnader för Bornsjöområdet?

Det bör påpekas att det är förbjudet att bada, fiska, använda båtar, åka skridskor respektive åka skidor på isen vintertid eller på något annat sätt nyttja/använda sjön Bornsjön. Sjön ska så långt som möjligt förbli opåverkad av mänsklig aktivitet.

Den i remissförslaget till riksintresse för friluftsliv angivna gränsen överensstämmer inte heller med Bornsjöns tillrinningsområde. Om hela tillrinningsområdet skulle innefattas av riksintresse för friluftsliv, skulle detta vara positivt, i form av utökat skydd för Bornsjön som reservvattentäkt.

Stockholm Vatten måste kontinuerligt kontaktas under den fortsatta planeringen av riksintresse för friluftslivet (*bilaga 2*).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen anser att förslagen om gränser för riksintresseområdena för friluftslivet, som avser Bornsjön och Järvafältet, kan leda till avsevärda oönskade intressekonflikter med annan utveckling regionen avseende byggande av bostäder och infrastruktur för att möta den starka befolkningsutveckling regionen för närvarande har. Infrastruktur måste kunna planeras och genomföras för att sammanlänka bostadsområden med varandra och erbjuda effektiva möjligheter att utveckla nya och befintliga arbetsområden. De områden, som föreslås utvecklas som nya riksintressen för friluftsliv, är idag strategiska tillgångar för stadens utveckling, både för att utveckla områdena och kopplingarna mellan Järvas bostads- och arbetsplatsområden samt Bornsjön, för att tillgodose regionens färskvattenförsörjning. Att tillskapa ytterligare områden, som inte får förändras eller kompletteras med bebyggelse,

skulle hämma Stockholms möjligheter till utveckling och växande. Att i ökad utsträckning tillgängliggöra Bornsjön och dess tillrinningsområde kan riskera det långsiktiga nyttjandet av sjön som vattentäkt.

Sammanfattningsvis anser koncernledningen att friluftslivets intressen inom de föreslagna aktuella geografiska områdena är väl tillgodosedda genom nationalstadsparken och de naturreservat som redan finns. Koncernledningen avstyrker därför förslaget att ange Järvafältet och Bornsjön som nya riksintressen för friluftslivet

Irene Svenonius

VD Stockholms Stadshus AB

Bilagor

1. Remissvar Svenska Bostäder
2. Remissvar Stockholm Vatten
3. Bilaga från Stockholm Vatten; karta över Bornsjöns vattenskyddsområde och tillrinningsområde samt del av karta över Östra Mälarens vattenskyddsområde

Svar på remiss, förslag till riksintressen för friluftslivet, dnr 304-1516-2013

Remissen

Svenska Bostäder har ombetts att lämna synpunkter på Länsstyrelsens remiss av förslag till riksintressen för friluftslivet.

I Stockholms län finns idag nio riksintresseområden för friluftslivet. Länsstyrelsen föreslår reviderade gränser för dessa nio områden samt att det skapas tre nya riksintresseområden. Ett av dessa områden är Järvafältet – Kungliga nationalstadsparken.

Svenska Bostäders synpunkter

Svenska Bostäder bygger och förvaltar bostäder inom Stockholms stad och har som ett av sina huvuduppgifter att bidra till nyproduktion av bostäder i ett starkt växande Stockholm. Det är nödvändigt att bygga både bostäder och infrastruktur för att kunna möta den stora efterfrågan som finns i den växande regionen.

Det föreslagna riksintresseområdet innehåller tre befintliga naturreservat samt Kungliga nationalstadsparken. Järvafältets naturreservat är på c:a 2000 hektar och beläget i den norra delen av Järvafältet. I anslutning till Järvafältets naturreservat ligger också Hansta naturreservat, som till ytan är 280 hektar, samt Igelbäckens naturreservat i Solna och Sundbybergs kommuner. Kungliga nationalstadsparken, som också är ett riksintresse, sträcker sig över en mil, från Ulriksdal/Sörentorp i norr till Djurgården och Fjäderholmarna i söder.

Svenska Bostäder anser att Järvafältet och Kungliga nationalstadsparken är viktiga platser för rekreation som ger en fin möjlighet att uppleva friluftsliv i en storstad. Båda områdena erbjuder varierade möjligheter till upplevelser med sjöar, fågelskyddsområden, vandringsleder, jordbruk och djurhållning men även caféer, värdshus, konferensanläggningar, naturskola och inte minst urskog.

Det är viktigt att områdenas kvaliteter för friluftslivet tas tillvara på bästa sätt. Vår uppfattning är att områdena redan nu har ett fullgott skydd för dessa kvaliteter och att man inte bör lägga på ytterligare ett ”lager” i form av ett riksintresse. Ny bebyggelse i nära angränsning till naturreservaten skulle medverka till att bibehålla öppna landskap, småskaligt jordbruk och parklandskap. Fler människor skulle besöka områdena vilket in sin tur skulle ge en social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Vi ser en stor risk i att ett nytt riksintresse i hjärtat av Stockholm skulle kunna leda till oönskade intressekonflikter med annan utveckling i den växande regionen, såsom

byggande av bostäder och infrastruktur. Det är av största vikt att Stockholm kan fortsätta att växa och utvecklas på ett hållbart sätt. Infrastruktur måste kunna planeras och genomföras för att sammanlänka bostadsområden med varandra och erbjuda effektiva möjligheter att utveckla nya och befintliga arbetsområden. Att tillskapa ytterligare områden som inte får förändras eller kompletteras med bebyggelse skulle hämma Stockholms möjligheter till utveckling och växande.

Sammanfattningsvis anser Svenska Bostäder att friluftslivets intressen inom det aktuella geografiska området är väl tillgodosedda genom Kungliga nationalstadsparken och de naturreservat som redan finns. Vi avstyrker därför förslaget att ange Järvafältet - Kungliga nationalstadsparken som nytt riksintresse för friluftslivet.

AB Svenska Bostäder

Pelle Björklund
VD

Remissvar på remiss från länsstyrelsen Stockholm angående förslag till riksintressen för friluftslivet – urval av område Bornsjön

Med anledning av Er e-post, daterad den 10 oktober 2013, till Stockholm Vatten angående;

- Remiss av förslag till riksintressen för friluftslivet. Länsstyrelsens beteckning 100-1588-2013. Stockholms Stad, Kommunstyrelsen, Dnr 304-1516/2013 till Stockholm Vatten, kan följande anföras:

Bornsjön är Stockholm Vattens reservvattentäkt för produktion av dricksvatten till 1,3 miljoner anslutna personer i Stockholm, Huddinge, Ekerö, Strängnäs, Lidingö, Nacka, Värmdö, Tyresö, Haninge, Nynäshamn, Botkyrka och Salem. Förutom Bornsjön finns endast mindre lokala grundvattenbaserade reservvattentäkter i några anslutna kommuner. Bornsjön är således den idag enda reservvattentäkten i Stockholmsregionen som delvis kan ersätta Mälaren som vattentäkt, om den skulle förorenas, under några månader.

För nästan hela Bornsjöns tillringsområde finns Bornsjöns vattenskyddsområde som beslutades av länsstyrelsen i Stockholm 1988-05-19. Den 28 november 2006 beslutade länsstyrelsen om nya skydds- och ordningsföreskrifter för Bornsjöns vattenskyddsområde. Dessa föreskrifter gäller idag.

Länsstyrelsens beslutade 1995-02-03 om Bornsjöns naturvårdsområde som sedan omvandlades till Bornsjöns naturreservat. Syftet med reservatet är bland annat att bevara ett större oexploaterat storstadsnära område med en levande kulturbygd och varierad natur. Syftet omfattar också att hålla området lätt tillgängligt för den typ av friluftsliv som inte kräver särskilda anläggningar.

Stockholm Vatten äger stora delar av Bornsjöområdet. All verksamhet som Stockholm Vatten bedriver inom Bornsjöområdet som skogsbruk, jordbruk, viltvård, fiske samt skötsel av själva Bornsjöns vatten och tillrinnande vatten, syftar till att bevara och säkra Bornsjön som en reservvattentäkt av mycket hög kvalitet. Vattenvårdsintresset är således överordnat alla andra intressen.

Bornsjöns funktion som reservvattentäkt innebär därför att vattenvårdsintresset alltid ska vara överordnat friluftslivintresset. De bestämmelser, föreskrifter, som finns enligt Bornsjöns vattenskyddsområde ska således alltid gälla före bestämmelserna för riksintressen för friluftslivet. De bestämmelser, föreskrifter, som finns för Bornsjöns naturreservat bör även de gälla före bestämmelserna i förslag till riksintressen för friluftslivet.

Som nämns ovan bedriver Stockholm Vatten en hel del verksamheter, fastighetsskötsel, jordbruk, skogsbruk, viltvård m.m. för att säkra Bornsjöns vattenkvalitet. En anledning till Bornsjön har god vattenkvalitet är att ett aktivt och vattenvårdsfokuserat jord- och skogsbruk, viltvård mm har bedrivits under lång tid. Inom angivet område för riksintresse för friluftslivet finns även fasta installationer som intagsbyggnad vid Bornsjön, intagstunnel mellan Bornsjön – Norsborgs vattenverk; råvattenintag till Östra och Västra Norsborgs vattenverk och huvudvattenledning mellan Norsborg – Salem/Botkyrka.

En del av området i förslaget till riksintressen för friluftslivet ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde. Inom området för intag av råvatten från Mälaren till Östra och Västra Norsborgs vattenverk får ingen verksamhet bedrivas utöver den vattenverksamhet som är nödvändig för produktion av dricksvatten och som är tillåten enligt bestämmelserna i Östra Mälarens vattenskyddsområde. De bestämmelser, föreskrifter, som finns enligt Östra Mälarens vattenskyddsområde ska således alltid gälla före bestämmelserna för riksintressen för friluftslivet.

Bestämmelserna i förslag till riksintressen för friluftslivet får ej hindra Stockholm Vatten att genomföra förändrad markanvändning eller förändrad drift av markområden med syfte att säkra eller förbättra råvattenkvaliteten i både Bornsjön och Mälaren. Vattenvårdsintresset för att säkra dricksvattenförsörjningen är således alltid överordnat riksintresset för friluftsliv.

Om bestämmelserna enligt riksintresse för friluftslivet innebär ökade svårigheter, kostnader eller minskade intäkter för att bedriva nuvarande verksamheter eller drift och underhåll av fasta installationer skall Stockholm Vatten ha full ekonomisk kompensation för dessa ökade kostnader/minskade intäkter.

Det står under FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR BEVARANDE OCH UTVECKLING AV OMRÅDETS VÄRDEN att det finns stora möjligheter att med enklare medel underlätta vistelse i området. Ökad tillgänglighet kräver med stor sannolikhet att behovet av skötsel ökar samt en ökad nedskräpning. Vilket ansvar tar länsstyrelsen för det ökade behovet av skötsel och därmed ökade driftkostnader för Bornsjöområdet?

Det bör påpekas att det är förbjudet att bada, fiska, använda båtar, åka skridskor respektive åka skidor på isen vintertid eller på något annat sätt nyttja/använda sjön Bornsjön. Sjön ska så långt som möjligt förbli opåverkad av mänsklig aktivitet.

Gränsen för Bornsjöns vattenskyddsområde överensstämmer inte helt med gränsen för Bornsjöns tillrinningsområde. Den i remissförslaget till riksintresse för friluftsliv angivna gränsen överensstämmer inte heller med Bornsjöns tillrinningsområde. Om hela tillrinningsområdet skulle innefattas av riksintresse för friluftsliv, skulle detta vara positivt, i form av utökat skydd för Bornsjön som reservvattentäkt.

Angående förslaget område till riksintressen för friluftslivet så är det önskvärt att även lägga in området vid Aspberget inom områdesgränsen.

Inom föreslaget område bedriver HVSS (Hemvärnet) verksamhet, se bilagd karta. De är positiva till ett riksintresse så länge som det ej inkräktar på deras verksamhet nu eller i framtiden. De kan tänka sig att dra gränsen runt skjutfältet alternativt skriva in HVSS verksamhet i beslutet. Det är tveksamt om det är möjligt att förena riksintresset för friluftslivet med militärt övningsområde.

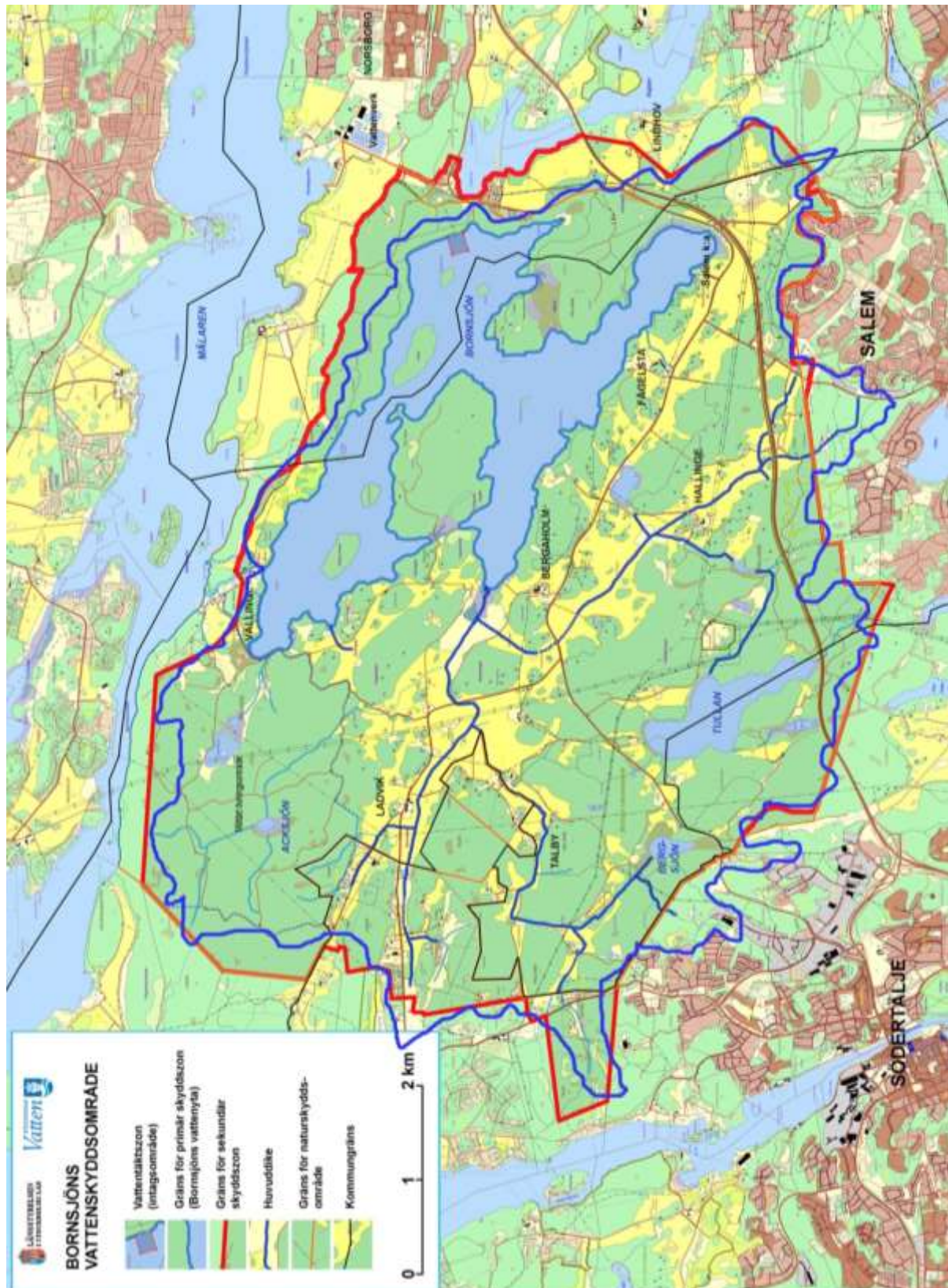
Se bilagd karta över Bornsjöns vattenskyddsområde och tillrinningsområde samt del av karta över Östra Mälarens vattenskyddsområde.

Stockholm Vatten måste kontinuerligt kontaktas under den fortsatta planeringen av riksintresse för friluftslivet.

Med vänlig hälsning

Jan Ekvall

Bornsjöns vattenskyddsområde och Östra Mälarens vattenskyddsområde

Del av Östra Mälarens vattenskyddsområde

